

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

קציר מצווה לפני העומר

בעניין קצירת העומר נאמר, "וְהִבְאֵתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קִצְיֶרְכֶם אֶל הַפֶּהוּ", ללמד, שהעומר יהא ראשון לכל הקצירות, ודווקא לקצירות רשות, שנאמר "קִצְיֶרְכֶם", כלומר קציר לצורככם, אבל אין העומר צריך להיות ראשון לקציר מצווה, ולכן קציר מצווה מותר לפני העומר ובכלל זה.

א. קציר מפני הנטיעות.

כלומר, קציר לצורך עקירת כלאים, ונקרא קציר זה במשנתנו "מפני הנטיעות", כי פעמים שאדם זורע תבואה, ואין שם נטיעות, ואחר זמן עולות שם נטיעות מאליהן, וצריך לקצור הזרעים משום כלאים, ומאחר שיש מצווה לעקור כלאים, מותר לקצור את התבואה הזו אף לפני העומר.

ב. קציר מפני האבל.

כשאין לאבלים ולמנחמים מקום פנוי לברך ברכת אבלים, שמברכים אותה ברחבה, מותר לקצור תבואה, כדי לפנות את מקומה לצורך זה.

ג. קציר מפני ביטול בית המדרש.

כשאין לתלמידים מקום פנוי לשבת ללמוד, מותר לקצור תבואה, כדי לפנות את מקומה לצורך זה.

וכל אלו שהתירו לקצור לפני העומר, מאחר שדי בקצירה לקיום המצווה, מעתה אין לטרוח בתבואה הזו עד העומר, ולכן **אין לעשות** אותה **כריכות**, [כלומר אלומות קשורות], **אלא מניח אותה צבתיים**, [כלומר קבוצות שאינן קשורות].

כמה פרטי דינים בעניין קצירת העומר

א. קצירה לשמה.

על קצירת העומר נאמר, "מִהַחֵל חֶרְמֵשׁ בְּקָמָה", ללמד, שתהא הקצירה לשם מנחת העומר, ואם כן מצות העומר לבוא מן הקמה, כלומר מן המחובר, כדי שתהא קצירתו מן המחובר לשמה.

ב-ג. מן הלח. וממקום קרוב.

בעניין מנחת העומר נאמר, "בְּרִמְלָה", נוטריקון "רד" "מל", ללמד שתהא המנחה מתבואה רכה הנמללת ביד, ומכאן, שתהא משעורים לחים, ולא משעורים יבשים. ומהטעם הזה מביאים אותם ממקום קרוב לירושלים, [כמבואר בדף ס"ד].

ד. קצירה בלילה.

מצווה לקצור את העומר בלילה כפי שנתבאר בדף ס"ו.

ולדעת התנא של משנתנו, בדיעבד, אם לא נקצר העומר לשמה כשר, וכן אם לא מצא במחובר לקרקע, יביא מהעומרים וכשר. וכן אם לא מצא שעורים לחים, או שלא מצא שעורים בקרבת ירושלים, יביא אף יבשים, וממקום רחוק וכשר. וכן אם לא נקצר בלילה, אלא ביום כשר, [ורבי אלעזר ברבי שמעון פוסל]. ודבר זה שאין הדינים הללו מעכבים, למד מהכתוב "וְאִם תִּקְרִיב מִנְחַת בְּפוּרִים לַה' אָבִיב קְלוּי בְּאֵשׁ גֵּרֶשׁ פְּרָמֶל תִּקְרִיב אֶת מִנְחַת בְּפוּרֶיךָ", ללמד שאף אם לא יוכל להקריב ככל מצוותו גם כן יקריב. [ולהלן יתבאר בעזה"י שיש חולקים על דינים הכתובים כאן].

ומהכתוב הזה למדים גם כן, שהעומר קרב אפילו בשבת, ואפילו בטומאה.

עומר שנקצר ביום

לדעת התנא של משנתנו [ורבין] – אף שמצוות העומר להיקצר בלילה, בדיעבד, אם נקצר ביום, גם כן **כשר**.

ולדעת התנא של המשנה במסכת מגילה [רבי אלעזר ברבי שמעון] – כל דבר שמצוותו ביום כגון מליקה והזיה ושחיטה וקבלה וזריקה], אינו כשר אלא ביום, וכל דבר שמצוותו בלילה, כקצירת העומר, אינו כשר אלא בלילה, ואם כן, אם נקצר העומר ביום, הוא **פסול**.

רבי אלעזר ברבי שמעון למד דין זה, שקצירת העומר שלא בליל ט"ז פסולה, **מתוך הכלל, שקצירת העומר דוחה שבת**, ומאחר שהיא דוחה שבת, על כרחך אינה כשרה אלא בזמנה, כלומר בליל ט"ז, שאם לא כן, כלל הוא שכל דבר שניתן לעשותו מערב שבת, אינו דוחה את השבת, ואם היה ניתן לקצור גם שלא בליל ט"ז, היו קוצרים לפני השבת, ולא מחללים שבת.

ורבי חולק על כך, כי לדעתו, קצירת העומר באמת אינה דוחה את השבת, כי ניתן לעשותה גם שלא בליל ט"ז.

עומר שנטמא

לדעת רבי – אם יש אפשרות להביא אחר, [אפילו מהמחובר], מביאים אחר, [שהרי גם אם נקצר ביום הוא כשר, ועדיף להביא טהור שנקצר ביום, מטמא שנקצר בלילה], ואם אין אפשרות להביא אחר, מקריבים בטומאה, ואומרים למקריב שלא יגלה זאת, שמא יטעו השומעים ללמוד מכך שמקריבים מנחות בטומאה.

ולדעת רבי אלעזר ברבי שמעון – בכל מקרה יקריבו בטומאה, כי אפילו יש שעורים אחרים שניתן לקוצרם לשם כך, פסולים הם, משום שאין קצירת העומר כשרה אלא בלילה, ולכן בכל אופן יקריבו בטומאה ויאמרו למקריב שלא יגלה זאת.

אמר רבי: כשהיינו למדים תורה אצל רבי שמעון בתקוע, היינו מעלים לו שמן, ואלונטית [=בגד להסתפג בו], מחצר לגג, ומגג לקרפוף, ומקרפוף לקרפוף אחר, עד שאנו מגיעים למעיין שאנו רוחצים בו. [שלדעת רבי שמעון, אחד גגות, ואחת חצרות, רשות אחת להם, לכלים ששבתו בתוכם, ולכן מותר להעבירם מחצר לחצר אחר].

אמר רבי שמעון: **בא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה**, שהרי הקטר חלבים ואברים כשרים כל הלילה, ולא היה ממתין להקטיר אברי תמיד ומוספים של שבת עד שתחשך, אלא מעלה אותם בשבת עצמה.

ואף על פי שאמרנו שכל דבר שאפשר לעשותו לפני שבת אינו דוחה את השבת, אברים אלו שכבר נדחית אצלם השבת בשחיטה, מותר גם להקטירם בשבת.

אלו דברים קרבים אף בשבת ובטומאה

א. קרבן תמיד וקרבן פסח.

שניהם קרבים אפילו בשבת ואפילו בטומאה, שנאמר בהם, **"בְּמוֹעֲדוֹ"**, ללמד שקרבים בזמנם, אפילו בשבת ואפילו בטומאה.

ב. שאר קרבנות ציבור הכתובים בפרשת פינחס. כולם קרבים אפילו בשבת ואפילו בטומאה, שנאמר בהם, **"אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לֵה' בְּמוֹעֲדֵיכֶם"**, ללמד שקרבים בזמנם, אפילו בשבת ואפילו בטומאה.

ג. עומר ושתי הלחם הכתובים בפרשת אמור.

שניהם דוחים את השבת, שנאמר בהם, **"וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה אֶת מִעַדֵי ה' אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"**.

ולדעת רבי, העומר דוחה את השבת בהקרבתו, אבל לא בקצירתו, [כי לקצור אפשר מאתמול, אבל להקריב אי אפשר אלא בזמנו]. ושתי הלחם דוחים את השבת באפייתם [כי אי אפשר לאפותם מאתמול משום שמתקדשות בתנור, ואם יעבור עליהן לילה יפסלו בלינה, ומה ששנינו שמתקדשות בשחיטה כפי שנתבאר בדף מ"ז, הכוונה לכך, שבשחיטה הם נקבעות להיות לחמי הקרבן הזה, אבל קדושתן היא משעת אפייה].

סליק פרק רבי ישמעאל

פרק שביעי אלו מנחות נקמצות

המנחות הטעונות קמיצה

ושייריהן נאכלים לכהנים

א. מנחת סולת [של ישראל].

היא האמורה בתחילת פרשת מנחות, **"וַיִּנְפֹשׂ כִּי תִקְרֵיב קֶרְבַּן מִנְחָה לֵה' סֹלֶת יִהְיֶה קֶרְבָּנוּ ..."**, וטעונה קמיצה, שנאמר בה, **"וַהֲבִיָּאָה אֶל בְּנֵי אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקִמְצוּ מִשֶּׁם מְלֵא קִמְצוּ ..."**, [וקמיצת מנחה זו, היא בעודה עיסה, ולא אחר אפייה], ושייריה נאכלים לכהנים, שנאמר בה, **"וַהֲנוֹתְרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאֱהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים מֵאֲשֵׁי ה' ..."**.

ב-ג-ד-ה. (ב) מנחת מאפה תנור הבאה חלות. (ג) ומנחת מאפה תנור הבאה ריקין. (ד) מנחת מחבת. (ה) מנחת מרחשת. [של ישראל].

הן האמורות בפרשה אחר מנחת הסולת, **"וְכִי תִקְרֵיב קֶרְבַּן מִנְחָה מֵאֶפֶה תִנּוֹר סֹלֶת (ב) חלות מצת בלולת בְּשֶׁמֶן (ג) וְרִקִּיקֵי מִצּוֹת מְשֻׁחִים בְּשֶׁמֶן. (ד) וְאִם מִנְחָה עַל הַמִּחְבֵּת קֶרְבָּנָהּ סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן מִצָּה תִהְיֶה. פְּתוֹת אֹתָהּ פְּתִים וַיִּצְקֶת עָלֶיהָ שֶׁמֶן מִנְחָה הוּא. (ה) וְאִם מִנְחַת מִרְחֶשֶׁת קֶרְבָּנָהּ סֹלֶת בְּשֶׁמֶן תִּעָשֶׂה"**, [ומניין זה הוא כדעת האומרים, שיש רק שתי אפשרויות להביא מנחת מאפה תנור. (א)

עשר חלות. (ב) עשרה רקיקין. אבל לדעת רבי שמעון, יש אפשרות שלישית להביאה, והיא חמש חלות וחמישה רקיקין].

וכל המנחות הללו טעונות קמיצה **שנאמר בהן, "והביאת את המנחה אשר יעשה מאלה לה' והקריבה אל הכהן והגישוה אל המזבח. והרים הפהן מן המנחה את אזכרתה [=זה הקומץ] והקטיר המזבחה** אשה רים ניחם לה". וקמיצת מנחות אלו היא אחר אפיתן שחוזר ועושה מהן פתיתים ומחזירן לסולתן שנאמר "פתות אתה פתים".

וכל המנחות הללו, הנשאר מהן אחר הקמיצה, נאכל לכהנים, שנאמר בהן, **"והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי ה'".**

ו. מנחת גוים.

שמתנדבים מנחות כישראל, ומנחתם נקמצת, ושייריה נאכלים כמנחת ישראל. [ובדף ע"ג יתבאר בעזה"י, שיש חולקים על הדין הזה, ואומרים, שגוים אינם מתנדבים מנחות כלל].

ז. מנחת נשים.

שמתנדבות מנחות כישראל, ומנחתן נקמצת, ושייריה נאכלים כמנחת ישראל.

ח. מנחת העומר.

היא הנזכרת בסוף פרשת מנחות נדבה הנ"ל **"וְאִם תִּקְרִיב מִנְחַת בְּפוּרִים ..."** וטעונה קמיצה **שנאמר בה, "והקטיר הפהן את אזכרתה** [הקמיצה]" ומאחר שנקמצת שייריה לכהנים.

ט. מנחת חוטא [ישראל].

היא מנחה הבאה על חטא [טומאת מקדש וקדשיו, או חטא שבועת ביטוי, למי שאין ידו משגת להביא קרבן בהמה או עוף], שנאמר בה, **"וְאִם לֹא תִשָּׂיג יָדוֹ לְשִׁתֵּי תָרִים אוֹ לְשִׁנֵּי בְּנֵי יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת קֶרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירַת הָאָפָה סֹלֶת לְחֻטָּאת ..."**, וטעונה קמיצה, **שנאמר בה, "והביאה אל הפהן וקמץ הפהן ממנה מלוא קמצו את אזכרתה"**, ומאחר שנקמצת שייריה לכהנים.

י. מנחת קנאות.

היא מנחת סוטה, שמביאה אשה שקינא לה בעלה ונסתרה, ובא להשקותה מים המרים, שנאמר בה, **"והביא האיש את אשתו אל הפהן והביא את קרבנה עליה עשירת האפה קמח שערים לא יצק עליו שמן ולא יתן עליו לבנה פי מנחת קנאת הוא מנחת זכרון מזכרת עון"**, וטעונה קמיצה, **שנאמר בה "וקמץ הפהן מן המנחה את אזכרתה"**, ומאחר שנקמצת שייריה לכהנים.

בחמשת המנחות הראשונות, מפורש בכתוב, גם שנקמצות, וגם ששייריהן נאכלים לכהנים, [ומנחת גויים ומנחת נשים כמותן].

אבל בשלוש המנחות האחרונות, לא מפורש בכתוב אלא שנקמצות, ולא ששייריהן נאכלים לכהנים, ומכל מקום יש ללמוד זאת מהכתוב, "וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח. והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבנה אשר על המנחה והקטיר המזבח רים ניחם אזכרתה לה'. והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה", המלמד שתורה אחת לכל המנחות, שכל מנחה שהיא נקמצת, שייריה נאכלים לכהנים.

וכל זה כדברי חכמים, אבל לדברי רבי שמעון, יש מנחה נקמצת שאין שייריה נאכלים לכהנים, היא מנחת חוטא של כהן, [כפי שיתבאר בעזה"י בדף ע"ג], ואם כן מאחר שלדבריו יש מנחה נקמצת ולא נאכלת, אין הכרח ללמוד ששיירי שלושת המנחות האחרונות יאכלו לכהנים מהכתוב הנ"ל, כי מצד שני ניתן ללמוד ממנחת חוטא כהן, שהיא נקמצת ושייריה לגבוה.

ונחלקו חכמים מניין לרבי שמעון ששיירי שלושת המנחות הללו נאכלים לכהנים.

- **לדעת חזקיה, דין זה למד מהכתוב, "וְכָל מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְחֻרְבָּה לְכָל בְּנֵי אֶהְרֹן תִּהְיֶה"**, המלמד, ששיירי המנחות נאכלים לכהנים, ולא נצרך הכתוב ללמד זאת במנחות שהדין הזה מפורש בהן, אלא בשלוש המנחות שלא נתפרש בהן ששייריהן נאכלים לכהנים.

- **ולדעת רבינא דין זה למד מהכתוב, "זֶה יְהִי לָךְ מִקֹּדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים מִן הָאֵשׁ כָּל קֶרְבָּנִים לְכָל מִנְחָתָם וְלָכָל חֻטָּאתָם וְלָכָל אֲשָׁמָם אֲשֶׁר יִשְׁבּוּ לִי קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים לָךְ הוּא וְלִבְנֵיךְ"**, כפי שיתבאר בעזה"י בדף ע"ג.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

תרומות והנצחות:

הורביץ. בנק פאגי (52). סניף 183. חשבון 654248

[פתרון לבעלי חשבונות מוגבלים](#)